

MANUÁL K PRÁCI SE SEŠITEM

„ZEBRA SE ZA TEBE NEROZHLÉDNE“

Pracovní sešit je určen zejména pro žáky 3. tříd základních škol a školáka má provázet celým školním rokem. Na každý týden je připraveno jedno téma zaměřené na bezpečí v silničním provozu i osobní bezpečí. Jednotlivá témata navazují na roční období a odrážejí problematiky typické pro daný kalendářní měsíc.

Cílem práce se sešitem je připomenutí a shrnutí základních pravidel pro bezpečný pohyb v silničním provozu a zodpovědné chování. Každé téma doprovází úkoly s přesahem do různých oblastí (matematika, český jazyk, výtvarná výchova, kreativita, všeobecné znalosti apod.). Některé úkoly přesahují záměrně znalosti osvojované učivem 3. třídy. Představují určitou výzvu pro získávání nových vědomostí. S pracovním sešitem lze tedy pracovat napříč výukou a s každým tématem lze dále pracovat dle zvážení pedagoga.

Formulace pravidel provozu na pozemních komunikacích nejsou striktní citací právních norem. Pravidla jsou předávána volnější a srozumitelnější formou. Není záměrem vysvětlit rozsah pravidel celého zákona o silničním provozu (zákon č. 361/2000 Sb., zákona o silničním provozu, ve znění pozdějších předpisů) a navazujících právních norem, ale upozornit na ta nejpodstatnější pro dětského účastníka provozu.

Děti sešitem provází Zebra svými poznámkami (v některých týdnech doplňují poznámky řešená témata o další informace) a větší tematické celky jsou uvozeny příběhy dětí, které patří do jednoho školního kolektivu.

K dispozici je tištěná verze sešitu, je ale také možnost sešit stáhnout a vytisknout z webových stránek www.policie.cz.

V následujícím přehledu Vám nabízíme možný způsob práce s jednotlivými tématy a doplňující informace.

1. TÝDEN: CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY

Cíl: Vymezení základních pojmů.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled

Obecně je vnímáno, že řidič má v silničním provozu větší zodpovědnost než chodec. Ne všechny děti si však uvědomují, že v provozu vystupují také v roli řidiče.

V této části lze připomenout, že chodci i cyklisté patří v silničním provozu k nejzranitelnějším účastníkům. Dále v publikaci bude řešena bezpečnost chodců i cyklistů, ale už teď si můžete říci, jak zvýšit v provozu své bezpečí (viditelnost, chrániče vč. přilby, pozornost apod.)

Řešení úkolu 1:

Dívka se psem = chodec

Cyklista = řidič

2. TÝDEN; CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY, CHODEC

Cíl: Seznámení se základními pravidly pohybu chodce v silničním provozu.

Zaměření úkolu: český jazyk

Téma shrnuje základní pravidla pro pohyb chodce v provozu. Přecházení se věnuje samostatné téma.

U jednotlivých pravidel je možné najít příklady z okolí školy. Př. vede kolem školy stezka pro chodce? Vysvětlujte, že právě tudy je nejbezpečnější do školy přijít.

Přesouváte se v rámci školních aktivit do jiných objektů po veřejně přístupné komunikaci? Připomeňte, že pravidla platí i pro tyto případy. V této souvislosti je možné zmínit pravidlo o pohybu útvaru chodců:

§ 56 zákona č. 361/2000 Sb.

Útvar chodců

(1) Pro organizovaný útvar chodců, například příslušníků ozbrojených sil, školní mládeže nebo průvod, platí přiměřeně povinnosti řidiče podle [§ 5 odst. 1 písm. b\)](#), [§ 11 odst. 1](#), [§ 12 až 16](#), [§ 20 až 24](#), [25 odst. 1 a 2](#), [§ 27](#), [§ 28 odst. 1, 2 a 5](#), [§ 29](#) a [30](#).

(2) Za snížené viditelnosti musí být organizovaný útvar chodců označen vpředu po obou stranách neoslňujícím bílým světlem a vzadu po obou stranách neoslňujícím červeným světlem. Označení světly může být nahrazeno oděvními doplňky s označením z retroreflexního materiálu.

(3) Organizovaný útvar chodců na mostě nesmí jít jednotným krokem.

(4) Za dodržování povinností podle odstavců 1 až 3 odpovídá vedoucí útvaru, jímž může být jen osoba starší 15 let, která je k tomu dostatečně způsobilá.

(5) Organizovaný útvar chodců jdoucí nejvýše ve dvojstupu smí jít po chodníku, a to vpravo; přitom nemusí být označen podle odstavce 2.

(6) Pro organizovanou skupinu dětí, které dosud nepodléhají povinné školní docházce, platí ustanovení pro chodce.

(7) Vedoucí organizovaného útvaru školní mládeže nebo organizované skupiny dětí, které dosud nepodléhají povinné školní docházce, je oprávněn při přecházení vozovky zastavovat vozidla.

(8) Vzor a způsob užití oděvních doplňků s označením z retroreflexního materiálu stanoví prováděcí právní předpis.

Řešení úkolu 1:

Chodec se má pohybovat po chodníku nebo stezce pro chodce. Po chodníku a stezce pro chodce se chodí po pravé straně. Tam, kde není chodník, nebo je neschůdný, se chodí po levé krajnici nebo pokud to není možné, chodí se co nejbližší při levém okraji vozovky. Po krajnici nebo okraji vozovky smějí jít chodci nejvýše dva vedle sebe. Při snížené viditelnosti, zvýšeném provozu nebo v nepřehledných a nebezpečných úsecích smějí chodci jít pouze za sebou. Na chodníku nebo stezce pro chodce se k sobě chodci musí chovat ohleduplně a navzájem se neohrožovat. Chodec by měl být v provozu vidět.

3. TÝDEN; CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY, PŘECHÁZENÍ VOZOVKY

Cíl: Seznámení s pravidly pro bezpečné přecházení.

Zaměření úkolu: český jazyk

Téma zahajuje větší tematický celek o přecházení vozovky.

Řešení úkolu 1: Podstatou úkolu je přemýšlení o možných rizicích na cestě do školy. Forma úkolu – dle zvážení pedagoga vyprávění nebo popis.

4. TÝDEN; CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY, PŘECHÁZENÍ VOZOVKY

Cíl: Ověření znalostí pravidel pro bezpečné přecházení.

Zaměření úkolu (kvíz): všeobecný přehled

Kvíz v tomto týdnu provede základními pravidly k přecházení vozovky. U jednotlivých kvízových otázek můžete s dětmi podrobněji prodiskutovat správnou odpověď.

Př. Otázka 5 směřuje na bezpečnost chodce v tramvajovém provozu. V městech, kde je tramvajový provoz, doporučujeme zdůraznit, že chodec nemá před tramvají na přechodu pro chodce přednost. Zejména v Praze je evidován vysoký počet střetů tramvají s chodcem. Řada z nich končí tragicky.

Řešení úkolu 1:

1b), 2b), 3a), 4c), 5c)

5. TÝDEN; CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY, PŘECHÁZENÍ VOZOVKY

Cíl: Ověření znalostí/seznámení se se základním dopravním značením pro chodce.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled

V tomto týdnu je téma přecházení rozšířeno o znalost základního dopravního značení označujícího pro chodce. S dětmi si můžete povídat, zda dopravní značky znají, event. kde v provozu v okolí školy se tyto značky nacházejí.

Řešení úkolu 1:

	Přechod pro chodce
	Stezka pro chodce

	Podchod nebo nadchod
	Zákaz vstupu chodců

6. TÝDEN; CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY, MĚSTSKÁ HROMADNÁ DOPRAVA

Cíl: Seznámení s pravidly bezpečné přepravy prostřednictvím MHD.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled, český jazyk

V dnešní době mnoho dětí vozí nebo doprovázejí do školy rodiče. Přesto považujeme za důležité připomenout pravidla pro cestování MHD. Hodit se mohou nejen na cestě do školy, ale také na výletech apod. Téma kromě bezpečnosti v provozu řeší také osobní bezpečí („Také si nepovídá cestou s cizími lidmi a hlídá si své věci“).

Téma osobní bezpečnosti doporučujeme více rozvést (ne/komunikace s cizími lidmi, pěší přesuny např. domů raději ve skupinkách, hlídání věcí – mobil, klíče, peníze, identifikační karta aj.). Osobní bezpečnost bude tématem v příštím týdnu.

Řešení úkolu 1 a 2: Autobus, vlak, tramvaj, autobus, metro, trolejbus (obrázky po jednotlivých řádcích zleva doprava)

7. TÝDEN; CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY, MĚSTSKÁ HROMADNÁ DOPRAVA

Cíl: Seznámení s otázkou osobního bezpečí během přepravy v MHD.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled

V tomto týdnu se téma opět vrací k osobnímu bezpečí, ale zmiňuje také opomíjenou nutnost používat bezpečnostní pásy v autobusech, které jsou jimi vybaveny (jedná se zejména o meziměstské linky, linky MHD často pásy vybaveny nejsou).

Řešení úkolů 1 a 2:

Obrázek vlevo ukazuje nebezpečnou situaci. Dívka si povídá s cizím člověkem, který jí nabízí „bonbóny“. K tomu má otevřenou aktovku. Sem patří obrázek „mračouna“. Opět doporučujeme diskutovat o tématu osobního bezpečí.

Obrázek vpravo znázorňuje bezpečnou situaci. Dívka si nevšímá cizích lidí a je připoutána bezpečnostním pásem.

Na pravé straně je uveden výčet základních pravidel. Určitě s dětmi vymyslíte ještě další. V dalším týdnu bude seznam doplněn o jedno pravidlo (není bezpečné přecházet, dokud stojí autobus v zastávce a brání ve výhledu)

8. TÝDEN; CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY, MĚSTSKÁ HROMADNÁ DOPRAVA

Cíl: Seznámení s riziky při přecházení vozovky po vystoupení z prostředků MHD.

Zaměření úkolu: všeobecný rozhled

Téma rozšiřuje seznam pro bezpečné cestování MHD o pravidlo k přecházení vozovky po vystoupení z prostředku MHD. Týká se zejména autobusu, tramvají a trolejbusů.

Řešení úkolu 1: Pravidlo zní, že není bezpečné vstupovat do vozovky a přecházet, pokud mi autobus, tramvaj apod. brání ve výhledu. Je bezpečné nechat vozidlo odjet a teprve potom za dodržení všech pravidel pro bezpečné přecházení vstoupit do vozovky.

Zde je možné zopakovat pravidla pro bezpečné přecházení.

Doporučujeme také zmínit vystupování z vlaku, kde je nutné si uvědomit, že je zakázáno vystupovat do kolejiště. Je to velmi nebezpečné. Výstup je možný vždy jen na nástupiště. Informace o tom, na kterou stranu vystupovat, bývá ve vlaku avizována. Zde se můžete děti zeptat na jejich zkušenosti s cestování vlakem.

Stejně tak můžete diskutovat o bezpečném cestování metrem.

9. TÝDEN; CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY, VIDITELNOST

Cíl: Úvod do tématu viditelnost v provozu.

Zaměření úkolu: český jazyk, kreativita

V tomto týdnu začíná téma viditelnosti v provozu. Mimo obec a na neosvětlených místech je chodcům stanovena povinnost se v provozu zviditelnit. Bezpečnější ale je používat retroreflexní prvky či jiné způsoby zviditelnění se i mimo určené úseky.

10. TÝDEN; CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY, VIDITELNOST

Cíl: Prohloubení informací o viditelnosti.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled

Téma 10. týdne je zařazeno pro zpestření, ale zároveň obsahuje sdělení o viditelnosti tmavě oblečeného chodce.

Řešení úkolu 1: Vysvětlete dětem, proč se v průběhu roku mění délka dne a noci (závislost na zeměpisné šířce a sklonu zemské osy ke spojnici Země a Slunce a oběhu Země kolem Slunce). Doplnit lze zajímavostí, že na rovníku se poměr mezi dnem a nocí nemění, že v našich zeměpisných podmínkách je nejdelší den roku o „letním slunovratu“ a nejkratší o „zimním slunovratu“. Vysvětlování doporučujeme doplnit obrázky.

Pokud jste se tématu ve výuce již věnovali, jen si zopakujte.

11. TÝDEN; CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY, VIDITELNOST

Cíl: Vysvětlení pojmu a problematiky používání reflexních/retroreflexních prvků.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled, fyzika

Téma mimo jiné vysvětluje terminologii. Běžně užívaný pojem „reflexní“ prvek není správný, i když mu každý rozumí. Pokud by se děti setkaly v textu se správným pojmem „retroreflexní“ prvek, je dobré vědět, že je to správný termín, a co znamená.

Řešení úkolu č. 1

1 b),2 c),3 b)

O správných odpovědích můžete diskutovat. Př. ukažte dětem, že pokud budou mít retroreflexní prvek jen vpředu na bundě, nezviditelňuje je to z obou směrů. Pokud si umístí takové prvky ze všech stran (např. pásky kolem ruky nebo nohy) je prvek viditelný z obou směrů.

12. TÝDEN; CESTA (NEJEN) DO ŠKOLY, VIDITELNOST

Cíl: Seznámení se s vhodnými způsoby zviditelnění se v provozu.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled

V tomto týdnu jsou shrnuty všechny možnosti, jak se v provozu zviditelnit. Jedním z důležitých pravidel je také vyhledávání osvětlených úseků. V této souvislosti je možné si s dětmi popovídat o jejich cestě do školy, nebo třeba za kamarádem, do obchodu apod. Chodí neosvětlenými úseky? Dají se obejít jinudy, byť třeba delší trasou?

Řešení úkolu 1: Chlapci budou slušet retroreflexní prvky, světlá bunda a aktovka s retroreflexními prvky. Svíčka sice vydává světlo, ale nijak vydatné a plamínek těžko uhlídáme.

13. TÝDEN; BEZPEČNĚ AUTEM, PARKOVIŠTĚ

Cíl: Úvod do tématu bezpečného pohybu v provozu - parkovišti.

Zaměření úkolu: český jazyk

Téma ve 13. týdnu upozorňuje předvánoční chaos a stres, které často vyvolávají různé rizikové situace. Těch bohužel často nebývají ušetřeny ani děti.

Zde je prostor pro vyprávění zážitků.

Řešení úkolu 1: Úkol je zaměřen na rod podstatných jmen. Lze zadat vyhledání také jiného rodu.

14. TÝDEN; BEZPEČNĚ AUTEM, PARKOVIŠTĚ

Cíl: Seznámení se základními pravidly pro vystupování z vozidla.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled

Tento týden je zaměřen na bezpečné vystupování z vozidla. V této souvislosti může dojít k řadě nebezpečných situací

Řešení úkolů 1 a 2: V úkolu 1 lze škrtnout body 3 a 6. Ve dvojce s dětmi jistě vymyslíte ještě další důležitá pravidla. Př. Pokud je nutné vystoupit směrem do vozovky, je nutné myslet a svoji bezpečnost a zbytečně se zde nezdržovat.

15. TÝDEN; BEZPEČNĚ AUTEM, PARKOVIŠTĚ

Cíl: Upozornit na nebezpečí pro samotné dítě v zaparkovaném vozidle.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled, český jazyk

Toto téma upozorňuje na nebezpečí, která hrozí, pokud zůstane dítě samotné v autě. Rodiče si často neuvědomují hrozící rizika. Nejedná se jen o často diskutované ponechání dítěte v rozpáleném autě, kde jen velmi krátká doba může mít fatální následky, ale také o riziko samovolného rozjetí vozidla, požáru z důvodu technické závady, nebo pokus o odcizení vozidla.

Žáci ve třetí třídě si už dokáží s různými situacemi poradit, a dokázali by zřejmě vyhodnotit, že je jim horko a mají z auta vystoupit. K některým situacím může ale dojít nečekaně a pro dítě může být obtížné si v dané chvíli poradit.

Cílem této kapitoly je informovat děti, které často chtějí ve vozidle počkat, ale také apelovat jejich prostřednictvím na rodiče.

16. TÝDEN; BEZPEČNĚ AUTEM, DOPRAVNÍ NEHODA A JAK PŘIVOLAT POMOC

Cíl: Ujistění dětí, že nemusí mít strach zavolat na tísňovou linku. Zkušení operátoři dovedou získat potřebné informace.

Zaměření úkolu: matematika, všeobecný přehled

Doporučujeme téma doplnit naopak o varování, že tísňové linky neslouží pro zábavu. Volat lze jen z vážných důvodů, když je opravdu třeba někomu pomoci. Blokování linky zbytečnými telefonáty může někoho přímo ohrozit na životě nebo mít jiné vážné následky. Zneužívání tísňové linky je trestné a pachatel takového jednání bývá často odhalen.

Řešení úkolu 1: 104 764 dopravních nehod

Řešení úkolu 2: Policie ČR – 158, Hasiči – 150, Záchraná služba - 155

17. TÝDEN; VESELÉ VÁNOCE

Cíl: Opakování

Ve vánočním týdnu mají děti možnost si svůj zápisník personifikovat vánoční fotkou nebo obrázkem.

18. TÝDEN; BEZPEČNĚ AUTEM, ZÁDRŽNÉ SYSTÉMY

Cíl: Úvod do tématu o bezpečném cestování autem.

Zaměření úkolů: všeobecný přehled

Řešení úkolů 1 a 2: Zde je prostor pro vyprávění a zamyšlení, jak cestování autem probíhá v mé rodině. Druhý úkol bezprostředně navazuje. Děti by si měly vzpomenout alespoň na to, že mají být za jízdy všichni ve vozidle připoutaní. Dále, např. že by měli spolucestující poskytnout řidiči klid na řízení (tomuto tématu bude věnována pozornost v letním období) apod.

19. TÝDEN; BEZPEČNĚ AUTEM, ZÁDRŽNÉ SYSTÉMY

Cíl: Představení základních pojmů a pravidel souvisejícími se zádržnými bezpečnostními systémy.

Zaměření úkolu (kvíz): všeobecný přehled

Téma je možné rozvést v následujících oblastech:

Důležité je, aby děti věděly, že je nutné se připoutat před každou jízdou, a to i na krátkou vzdálenost.

Někdo mylně argumentuje tím, že se nemusí připoutat, že spoléhá a airbag. Airbagy ovšem plní svou funkci bezpečně pouze v součinnosti se zádržnými systémy.

Nepřipoutaný spolujezdec představuje v případě nehody riziko pro ostatní. Např. v případě spolujezdce na zadním sedadle narazí neovladatelné tělo po nárazu do sedadla před ním. Pro osoby na předních sedadlech tak vzniká riziko velmi vážných až fatálních úrazů.

Řešení úkolu 1:

1 c),2 b),3 a)

20. TÝDEN; BEZPEČNĚ AUTEM, ZÁDRŽNÉ SYSTÉMY

Cíl: Seznámení s bezpečným používáním zádržných systémů.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled, všímavost

V tomto týdnu jsou shrnuta základní pravidla používání bezpečnostního pásu. Pravidla platí pro jízdu s autosedačkou i bez ní.

Můžete informovat o skutečnosti, že zádržné systémy a airbagy jsou součástí systému tzv. pasivních ochranných prvků vozidla. Svoji úlohu plní už při velmi nízkých rychlostech, proto by měly být zádržné systémy využity i na krátké vzdálenosti (př. přejezd do obchodu, který mám od domova 300 m; přejezd od školy/školky, i když jedeme domů málo frekventovanou komunikací apod.)

Řešení úkolu 1:

Obrázek vpravo - jiný tvar úst, oční víčka, přetočený pás, pokrčená ruka

21. TÝDEN; BEZPEČNĚ AUTEM, ZÁDRŽNÉ SYSTÉMY

Cíl: Seznámení se správným způsobem převozu domácích mazlíčků.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled, český jazyk - vyprávění

Ve 21. týdnu je řešen převoz domácích mazlíčků. Z ustanovení §52 odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá, že „při přepravě živých zvířat nesmí být ohrožena bezpečnost řidiče, přepravovaných osob ani zvířat a ani bezpečnost provozu na pozemních komunikacích.“

Z ustanovení §5 odst. 1 téhož zákona vyplývá při řídiče také povinnost „zajistit bezpečnost přepravované osoby nebo zvířete a bezpečnou přepravu nákladu“ a dále „zabezpečit přepravované zvíře tak, aby neohrozilo řidiče a přepravované osoby“.

Z výše uvedeného vyplývá, že zvířata nelze převážet ve vozidle bez jakéhokoliv zajištění. Pokud se zvíře pohybuje volně ve vozidle, hrozí, že ovlivní schopnost řidiče v klidu a bezpečně řídit. Psa, kočku, králíka a mnoho dalších domácích mazlíčků lze proto převážet jen řádně zabezpečené proti pohybu. Zároveň je třeba zohlednit „pohodlí“ zvířete.

Pro bezpečný převoz zvířete lze zvolit různé přepravní boxy, ochranné sítě, mříže, speciální popruhy apod.

Řešení úkolu 1: Vyplývá z výše uvedených informací.

Řešení úkolu 3: Pokud dítě domácího mazlíčka nemá, může namalovat jakékoliv jiné zvíře, třeba vysněného domácího mazlíčka.

22. TÝDEN; ZIMNÍ SPORTY BEZPEČNĚ

Cíl: Úvod do tématu bezpečného provozování zimních sportů.

Zaměření úkolu: český jazyk

Ve 22. týdnu zahájíme téma bezpečného provozování zimních sportů. Považujeme za důležité, aby si děti uvědomovaly důležitost chráničů, ale také aby věděly, že může neopatrné „zimní sportování“ zasáhnout nebezpečně do silničního provozu.

Text obsahuje spoustu pravopisných chyb. **Řešením úkolu 1** je jejich odhalení.

Řešení úkolu 2: Policejní vrtulník je modrý.

23. TÝDEN; ZIMNÍ SPORTY BEZPEČNĚ

Cíl: Pokračování v tématu bezpečného provozování zimních sportů.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled, kreativita

Z pohledu získávání a prohlubování informací je tento týden spíše odpočinkový. Ve 23. týdnu si vytvoříme přehled nejčastějších zimních sportů a v dalších týdnech rozebereme pravidla pro jejich bezpečné provozování.

Za nejčastější zimní sporty můžeme považovat lyžování (sjezdové i běžky), snowboarding, sáňkování a bobování, bruslení.

24. TÝDEN; ZIMNÍ SPORTY BEZPEČNĚ

Cíl: Získání přehledu o bezpečném používání lyží a snowboardu.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled

Řešení úkolu 1: Lyžaři by kromě vhodného oblečení a obuvi neměly chybět chránič páteře, přilba a brýle.

25. TÝDEN; ZIMNÍ SPORTY BEZPEČNĚ

Cíl: Získání přehledu o bezpečném používání sáněk, bobů a bruslí.

Zaměření úkolu: kreativita, český jazyk (novotvary)

Řešení úkolů: Úkoly v tomto týdnu spoléhají hodně na představivost. Vymýšlení nových slov pro děti určitě nebude těžké.

26. TÝDEN, BEZPEČNĚ AUTEM, KLIDNÁ JÍZDA

Cíl: Úvod do tématu „klidná jízda“.

Zaměření úkolu: český jazyk

Téma 26. týdne zahajuje celek „klidná jízda“, která je pro bezpečnost provozu velmi důležitá. Řidiče by nemělo nic odvádět od soustředění se na provoz a je nutné, aby si toto uvědomoval i spolujezdec. Psychická i fyzická „nepohoda“ může mít za volantem zásadní vliv. Rozeberte s dětmi příběh a vymyslete jeho správnou alternativu.

27. TÝDEN, BEZPEČNĚ AUTEM, KLIDNÁ JÍZDA

Cíl: Připomenutí, jak zásadní vliv může mít na klidnou jízdu spolujezdec.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled

V tomto týdnu je téma „klidné jízdy“ rozšířeno o informace, jak může řidiče ovlivňovat spolujezdec.

Řešení úkolu 1: Zkuste s dětmi vymyslet další příklady nevhodného chování spolujezdce, které může ovlivnit řidiče (př. kopání do sedadla, zasahování do ovládacích prvků vozidla, stahování okénka v nevhodnou dobu apod.)

28. TÝDEN, BEZPEČNĚ AUTEM, KLIDNÁ JÍZDA

Cíl: Upozornění na rizikovost nezajištěných věcí převážených autem.

Zaměření úkolu: český jazyk

Téma klidné a bezpečné jízdy je zde rozšířeno o varování před těžkými nezajištěnými předměty uvnitř vozidla. Takovým předmětem může být třeba i tablet, DVD přehrávač, batoh, lahev vody apod. Lepší je všechny takové předměty uložit do zavazadlového prostoru nebo je zajistit tak, aby držely na místě i v případě velkého nárazu nebo přetočení vozidla přes/na střechu.

Téma je připomenuto také ve 43. týdnu (odjezd na dovolenou).

Řešení úkolu 1: všeobecný přehled, kreativita

29. TÝDEN; BEZPEČNĚ AUTEM, KLIDNÁ JÍZDA

Cíl: Pokračování v tématu „klidná jízda“.

Zaměření úkolu: český jazyk

Ve 29. týdnu zmiňujeme riziko spojené s obsluhou telefonu nebo navigace. Soustředění ovlivňuje také telefonování přes handsfree. Přestože je telefonování prostřednictvím handsfree povolené, doporučujeme vyřizovat veškeré hovory i zprávy až po zastavení vozidla. Také nastavování navigace by neměl řidič řešit během jízdy.

Všechny tyto informace směřují spíše na rodiče/řidiče. V tomto případě mohou být děti v roli zodpovědného spolujezdce a upozornit řidiče na chybu.

30. TÝDEN; BEZPEČNĚ NA KOLE

Cíl: Úvod do tématu „bezpečná jízda na kole“.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled, český jazyk – popis

30. týden zahajuje téma bezpečné jízdy na kole. Úvodní příběh zmiňuje povinnou výbavu jízdního kola i roli dopravního policisty v silničním provozu.

V tomto tématu si s dětmi můžete povídat o úloze Policie České republiky při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích. Zásadním cílem je působit na účastníky provozu preventivně nebo represivně tak, aby docházelo k co nejmenšímu počtu dopravních nehod a ke snižování následků nehodovosti. Motivací policistů není „vybírání pokut“, ale snaha ovlivnit řidiče sankcí tak, aby své rizikové chování už neopakoval.

Řešení úkolu 1: K vyřešení úkolu pomůže dětem obrázek. Informujte je o tom, že uniformovanému policistovi by neměl chybět odznak s identifikačním číslem, event. služební průkaz.

31. TÝDEN; BEZPEČNĚ NA KOLE

Cíl: Seznámení s povinnou výbavou jízdního kola.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled

V tomto týdnu si připomeneme povinnou výbavu jízdního kola. Tak je upravena v příloze č. 12 vyhlášky č. 341/2014 Sb., o schvalování technické způsobilosti a technických podmínkách provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

Podle této přílohy musí být jízdní kolo mj. vybaveno:

a) dvěma na sobě nezávislými účinnými brzdami s odstupňovatelným ovládním brzdného účinku; jízdní kola pro děti předškolního věku vybavená volnoběžným nábojem s protišlapací brzdou nemusí být vybavena přední brzdou,

b) volné konce trubky řídítek musí být spolehlivě zaslepeny např. zátkami, rukojeťmi apod.,

c) zakončení ovládacích páček brzd a volné konce řídítek musí mít hrany buď obaleny materiálem pohlcujícím energii, nebo jsou-li použity tuhé materiály, musí mít hrany o poloměru zakřivení nejméně 3,2 mm; páčky měničů převodů, křídlové matice, rychloupínače nábojů kol, držáky a konce blatníků musí mít hrany buď obaleny materiálem pohlcujícím energii, nebo jsou-li použity tuhé materiály, musí mít hrany o poloměru nejméně 3,2 mm v jedné rovině a v druhé rovině na ni kolmé nejméně 2 mm,

d) matice nábojů kol, pokud nejsou křídlové, rychloupínací nebo v kombinaci s krytkou konce náboje, musí být uzavřené,

e) zadní odrazkou červené barvy, tato odrazka může být kombinována se zadní svítilnou vyzařující světlo červené barvy nebo nahrazena odrazovými materiály obdobných vlastností; plocha odrazky nesmí být menší než 2 000 mm², přičemž vepsaný čtyřúhelník musí mít jednu stranu dlouhou nejméně 40 mm, odrazka musí být pevně umístěna v podélné střední rovině jízdního kola nebo po levé straně co nejbližší k ní ve výšce 250 - 900 mm nad rovinou vozovky; činná plocha odrazky musí být kolmá k rovině vozovky v toleranci +/- 15 st. a kolmá k podélné střední rovině jízdního kola s tolerancí +/- 5 st.; odrazové materiály nahrazující zadní odrazku mohou být umístěny i na oděvu či obuvi cyklisty,

f) přední odrazkou bílé barvy, tato odrazka může být nahrazena odrazovými materiály obdobných vlastností; odrazka musí být umístěna v podélné střední rovině nad povrchem pneumatiky předního kola u stojícího kola; plocha odrazky nesmí být menší než 2 000 mm², přičemž vepsaný čtyřúhelník musí mít jednu stranu dlouhou nejméně 40 mm, činná plocha odrazky musí být kolmá k rovině vozovky s tolerancí +/- 15 st. a kolmá k podélné střední rovině jízdního kola s tolerancí +/- 5 st.; odrazové materiály nahrazující odrazku mohou být umístěny i na oděvu či obuvi cyklisty,

g) odrazkami oranžové barvy (autožlut) na obou stranách šlapátek - pedálů, tyto odrazky mohou být nahrazeny světlo odrážejícími materiály umístěnými na obuvi nebo v jejich blízkosti a

h) na paprscích předního nebo zadního kola nebo obou kol nejméně jednou boční odrazkou oranžové barvy (autožlut) na každé straně kola; plocha odrazky nesmí být menší než 2 000 mm², přičemž vepsaný čtyřúhelník musí mít jednu stranu dlouhou nejméně 20 mm, tyto odrazky mohou být nahrazeny odrazovými materiály na bocích kola nebo na bocích plášťů pneumatik či na koncích blatníků nebo bočních částech oděvu cyklisty.

Jízdní kola pro jízdu za snížené viditelnosti musí být dále vybavena následujícími zařízeními pro světelnou signalizaci a osvětlení:

a) světlometem svítícím dopředu bílým světlem; světlomet musí být seřízen a upraven trvale tak, aby referenční osa světelného toku protínala rovinu vozovky ve vzdálenosti nejdále 20 m od světlometu a aby se toto seřízení nemohlo samovolně nebo neúmyslným zásahem cyklisty měnit, je-li vozovka dostatečně a souvisle osvětlena, může být světlomet nahrazen svítilnou vyzařující světlo bílé barvy s přerušovaným světlem,

b) zadní svítilnou vyzařující světlo červené barvy, podmínky pro umístění této svítilny jsou shodné s podmínkami pro umístění a upevnění zadní odrazky podle odstavce 1 písm. e); zadní svítilna vyzařující světlo červené barvy může být kombinována se zadní odrazkou červené barvy podle odstavce 1 písm. e); zadní svítilna vyzařující světlo červené barvy může být nahrazena svítilnou s přerušovaným světlem červené barvy a

c) zdrojem elektrického proudu, jde-li o zdroj se zásobou energie, musí svou kapacitou zajistit svítivost světel podle písmen a) a b) po dobu nejméně 1,5 hodiny bez přerušení.

Řešení úkolu 1: Pro účely zápisníku a získání základního povědomí o povinné výbavě jízdního kola postačí děti informovat, že do povinné výbavy patří:

Funkční a účinné brzdy, bezpečné zaslepení a zakončení všech ostrých částí a částí, které by mohly způsobit zranění, zadní odrazka červené barvy, přední odrazka bílé barvy, oranžové odrazky na pedálech (může být nahrazeno retroreflexními prvky na obuvi nebo jinde v blízkosti pedálů a oranžové odrazky na paprscích kol. Za snížené viditelnosti patří k povinné výbavě také přední světlomet s bílým světlem, zadní červená svítilna (nebo červená „blikačka“) a zdroj elektrické energie (na světla).

32. TÝDEN; BEZPEČNĚ NA KOLE

Cíl: Seznámení s bezpečným používáním cyklistické přilby.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled

Ve 32. týdnu je řešeno důležité téma ochranné přilby. Obrázky názorně ukazují její správné používání. Je nutné si uvědomit, že je cyklista v případě pádu velmi zranitelný a přilba může zabránit velmi vážným následkům. Její nošení je povinné do 18 let, rozhodně se ale vyplatí i dospělým.

Řešení kvízu:

1 a), 2 b), 3 a)

Řešení úkolu 1: Dle popisků (první obrázek vlevo nahoře)

33. TÝDEN; BEZPEČNĚ NA KOLE

Cíl: Seznámení s pravidly bezpečné jízdy na kole.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled, český jazyk

Ve 33. týdnu si připomeneme pravidla silničního provozu důležitá zejména pro cyklisty. Po doplnění slov ve správném pořadí si s dětmi text přečtete a povídejte si o uvedených pravidlech. Znalý děti všechna uvedená pravidla?

Řešení úkolu 1:

Na kole se jezdí **vpravo**. Je-li zřízen jízdní pruh pro cyklisty, vyhrazený **jízdní pruh** pro cyklisty, stezka pro **cyklisty** nebo je-li na křižovatce s řízeným provozem zřízen pruh pro cyklisty a vymezený **prostor** pro cyklisty, je cyklista **povinen** jich užívat. Cyklisté směřují jen **jednotlivě** za sebou. Dítě mladší **10** let smí jet po silnici na jízdním kole jen pod **dohledem** osoby starší **15** let. To neplatí pro jízdu na **chodníku**, cyklistické stezce a v **obytné** a pěší zóně. Na jednomístném kole není dovoleno jezdit ve **dvou**, pokud není vybaveno pomocným sedadlem pro přepravu dítěte. Cyklista nesmí jet bez držení **řídítek**, držet se jiného **vozidla**, vést za jízdy druhé jízdní kolo, ruční vozík, psa nebo jiné **zvíře** a vozit **předměty**, které by znesnadňovaly řízení jízdního kola nebo ohrožovaly ostatní účastníky provozu. Při jízdě musí mít cyklista **nohy** na šlapadlech. Cyklista je povinen za **snížené** viditelnosti mít za jízdy rozsvícen světlomet s bílým světlem svítícím **dopředu** a zadní svítilnu se světlem **červené** barvy nebo přerušovaným světlem **červené** barvy. Je-li vozovka dostatečně a souvisle **osvětlena** lze přední světlomet nahradit svítilnou bílé barvy s **bílým** světlem.

!!! V nabídce slov zcela chybí slovo „nohy“. Vyzkoušejte pozornost dětí. Chybějící slovo jistě zvládnou doplnit.

34. TÝDEN; BEZPEČNĚ NA KOLE

Cíl: Předání informací o bezpečných místech pro provozování cyklistiky.

Zaměření úkolu: znalost okolí, všeobecný přehled

Ve 34. týdnu si připomeneme, že je pro jízdu na kole důležité také plánování trasy. Cyklistika je velmi rozšířená a oblíbená. Pohyb cyklistů v provozu je proto velmi častý. S houstnoucím provozem se nutně velmi obezřetně volit trasy a určitě je vhodné vyhledávat při plánování cyklistické stezky. Začátečnickům pomohou dopravní hřiště.

Řešení úkolu 2: dopravní značky na hřišti jsou: „Hlavní pozemní komunikace“, „Dej přednost v jízdě“, „Stůj, dej přednost v jízdě“

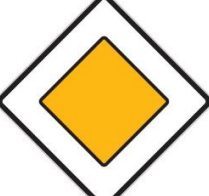
35. TÝDEN; BEZPEČNĚ NA KOLE

Cíl: Seznámení se základním dopravním značením pro cyklisty.

Zaměření úkolu: všeobecný přehled

V tomto týdnu si připomeneme základní dopravní značení důležité pro jízdu na kole (výčet není taxativní). Každý cyklista bez ohledu na věk by si měl uvědomit, že je řidičem a tomu by měla odpovídat jeho znalost pravidel silničního provozu.

Řešení úkolu 1:

	Zákaz vjezdu všech vozidel v obou směrech
	Zákaz vjezdu všech vozidel
	Zákaz vjezdu jízdních kol
	Stezka pro cyklisty
	Hlavní pozemní komunikace

	Jednosměrný provoz
	Dej přednost v jízdě!
	Stůj, dej přednost v jízdě!
	Stezka pro chodce
	Příkázaný směr jízdy
	Zákaz odbočování vlevo
	Zákaz zastavení

36. TÝDEN; SPORTOVNÍ VYBAVENÍ BEZPEČNĚ

Cíl: Úvod do tématu „bezpečné používání sportovního vybavení“ jako jsou koloběžky, skateboardy, kolečkové brusle apod.

Zaměření úkolu: český jazyk

Ve 36. týdnu se zaměříme na otázku bezpečného používání sportovního vybavení, jako jsou koloběžky, skateboardy, kolečkové brusle apod.

V první řadě je důležité myslet na ochranné prvky. Ani v tomto případě je nezbytné nezapomínat na přilbu. Při jízdě na koloběžce je přilba povinná do 18 let stejně jako při jízdě na kole.

37. TÝDEN; SPORTOVNÍ VYBAVENÍ BEZPEČNĚ

Cíl: Seznámení s pravidly pro bezpečné používání sportovního vybavení.

Zaměření úkolu: Téma navazuje na předchozí týden, kdy jsme zmínili důležitost bezpečnostních prvků.

Řešení úkolu 1: koloběžka – řidič, skateboard – chodec, kolečkové brusle – chodec

Řešení úkolu 2:

Najděte správná tvrzení a diskutujte o nich.

Správná tvrzení:

Pokud jedu na koloběžce, platí pro mě stejná pravidla jako pro jízdu na kole. (pozn. až do 10 let nesmím bez dohledu jezdit na koloběžce po silnici, také na koloběžce smím jezdit jen jednotlivě za sebou, koloběžka by měla mít povinnou výbavu jako kolo apod.)

Když vedu jízdní kolo, jsem chodec. (pozn. Přestože je osoba při vedení jízdního kola chodcem, ukládá ustanovení §53 odst. 7 zákona č. 361/2000 Sb., že „osoba vedoucí jízdní kolo nebo moped smí užít chodníku, jen neohrozí-li ostatní chodce

Na kolečkových bruslích bych měl mít ochrannou přilbu a chrániče

38. TÝDEN; SPORTOVNÍ VYBAVENÍ BEZPEČNĚ

Cíl: Seznámení s problematikou užívání osobních přepravníků v silničním provozu.

Zaměření úkolu: český jazyk

Osobní přepravníky jako hoverboard nebo sagway se těší stále větší oblibě zejména mezi dětmi. Zpočátku nebylo jejich provozování nijak upraveno legislativně a to způsobovalo značné problémy, např. v turisticky oblíbených oblastech. Nyní upravuje jejich provozování ustanovení §60a) zákona č. 361/2000 Sb.

§ 60a

Užívání osobního přepravníku

(1) Na osobním přepravníku se samovyvažovacím zařízením nebo obdobném technickém zařízení (dále jen „osobní přepravník“) se lze na chodníku, stezce pro chodce, stezce pro chodce a cyklisty nebo na odděleném pruhu pro chodce na stezce pro chodce a cyklisty nebo na pěších a obytných zónách pohybovat nejvýše rychlostí srovnatelnou s rychlostí chůze. Pro přejíždění vozovky na osobním přepravníku se § 54 odst. 2 až 4 použijí obdobně. Je-li blíže než 50 m křižovatka s řízeným provozem nebo přechod pro chodce, smí osoba na osobním přepravníku přejíždět vozovku jen na těchto místech. Pro přejíždění železničního přejezdu na osobním přepravníku se § 55 použije obdobně.

(2) Pro užití jízdního pruhu vyhrazeného pro cyklisty, stezky pro cyklisty nebo odděleného pruhu pro cyklisty na stezce pro chodce a cyklisty osobou na osobním přepravníku se § 57 odst. 2, 3 a 8 a § 73 použijí obdobně.

(3) Kde není chodník, stezka pro chodce, stezka pro chodce a cyklisty, jízdní pruh vyhrazený pro cyklisty nebo stezka pro cyklisty nebo kde je chodník neschůdný, smí se osoba na osobním přepravníku pohybovat po levé krajnici nebo co nejbližší při levém okraji vozovky. Osoby na osobním přepravníku se v takovém případě smí pohybovat jen jednotlivě za sebou; § 53 odst. 9 se použije obdobně.

(4) Osoba na osobním přepravníku nesmí na chodníku, stezce pro chodce, stezce pro chodce a cyklisty, jízdním pruhu vyhrazeném pro cyklisty nebo stezce pro cyklisty nebo na pěších a obytných zónách ohrozit chodce nebo cyklisty. Při přejíždění vozovky na osobním přepravníku se § 5 odst. 2 písm. f) až h) použijí obdobně.

(5) Obec může nařízením vymezit na svém území místa, kde je provozování osobního přepravníku na chodníku, stezce pro chodce, stezce pro chodce a cyklisty, na odděleném pruhu pro chodce na stezce pro chodce a cyklisty, na pěších a obytných zónách nebo vozovce zakázáno.

(6) V případě vymezení území místa, kde je provozování osobního přepravníku na chodníku, stezce pro chodce, stezce pro chodce a cyklisty, na odděleném pruhu pro chodce na stezce pro chodce a cyklisty, na pěších a obytných zónách nebo vozovce zakázáno, je obec povinna vyznačit území dopravní značkou.

(7) Zákaz provozování osobního přepravníku uložený nařízením obce se nevztahuje na Policii České republiky a obecní policii při plnění jejich povinností; osoba užívající osobní přepravník je však povinna neohrozit bezpečnost a plynulost na pozemních komunikacích.

Seznamte děti s dopravní značkou „zákaz vjezdu osobních přepravníků“

39. TÝDEN; SPORTOVNÍ VYBAVENÍ BEZPEČNĚ

Cíl: Upozornění na bezpečné prostředí ke sportování.

Zaměření úkolu: český jazyk, kreativita

Zde můžete s dětmi zmapovat sportoviště vhodná pro koloběžky, skateboardy, kolečkové brusle, osobní přepravníky apod. Pokud taková sportoviště ve vašem okolí nejsou, zkuste navrhnout bezpečnou alternativu. Bezpečná místa jsou rozhodně mimo silniční provoz.

40. TÝDEN; POZORNOST V PROVOZU

Cíl: Připomenutí důležitosti pozornosti v provozu.

Zaměření úkolu: český jazyk – stylistika

Nepozornost účastníků provozu je velmi aktuálním tématem. Stále více chodců i jiných účastníků provozu věnuje pozornost mobilnímu telefonu či jinému elektronickému zařízení. Riziko často umocňují sluchátka. Zde platí jednoznačně, že pokud jsem účastníkem provozu, musím se věnovat dění kolem sebe, ničemu jinému.

Řešení úkolu 1:

a) Běžící chlapec (první zleva) má sluchátka na uších. Tím se izoluje od okolních zvuků a není tak schopen reagovat na nečekané situace.

b) Chlapec v modrém čte za chůze. Nevěnuje pozornost provozu a okolnímu dění a opět není schopen reagovat na nečekané situace. Běžnější dnes bude sledování a obsluhování mobilního telefonu, ale důsledky jsou stejné.

c) Dívky jsou natolik zabráný do hovoru, že nevnímají okolní dění a provoz.

Často dochází k situacím, kdy se někdo „zapovídá“ v úrovni přechodu pro chodce. V důsledku toho nastává matoucí situace pro řidiče, který vidí osoby na hranici vozovky u přechodu pro chodce a zastaví, aby umožnil chodcům bezpečně přejít. Ti ale nemají v úmyslu přecházet.

Pozornost je v provozu velmi důležitá. Diskutujte s dětmi o tom, jak se chovají v provozu.

41. TÝDEN; POZORNOST V PROVOZU

Cíl: Opakování

Řešení úkolu:

1 a); 2 b); 3 b); 4 a); 5 b); 6 a) i b) i c); 7 a); 8 a)

42. TÝDEN; POZORNOST V PROVOZU

Cíl: Opakování

Řešení úkolu:

1 b); 2 a) i b); 3 a) (odpověď b) je správná obsahově, ale neodpovídá příslovečnému určení v otázce); 4 a) i b); 5 b); 6 a) i b) i c); 7 a) (odpověď b) opět správně obsahově, ale neodpovídá příslovečnému určení otázky); 8 a); 9 a) i b) i c)

43. TÝDEN; HEZKÉ A BEZPEČNÉ PRÁZDNINY

Cíl: Připomenutí důležitých zásad pro cestování autem.

Zaměření úkolu: všeobecné

Také malý spolujezdec může ovlivnit bezpečí v autě. Může rodičům před cestou připomenout důležité zásady týkající se zejména delších cest. Těmi nejdůležitějšími je dobrý stav řidiče po psychické i fyzické stránce, pravidelné přestávky a pitný režim.

Téma se opět vrací k uložení předmětů ve vozidle. Zejména před dovolenými je dobré připomenout, že do auta nepatří těžké či jinak nebezpečné předměty, které nejsou nijak zabezpečeny proti pohybu. Např. tablet by měl být v odpovídajícím držáku. Pokud máme hodně zavazadel a víme, že se se nevejdou do zavazadlového prostoru, je vhodné zvážit využití střešního boxu. Uložení zavazadel na sedadla, pod nohy spolujezdců, za zadní okénko apod. není bezpečné. Věci volně uložené v kabině vozidla, pokud se dostanou při doprání nehodě do pohybu, způsobují vážná zranění.

Řešení úkolu 1: Do kufříku patří vše, co nebudeme během jízdy potřebovat nebo bychom neměli během jízdy používat.

Modrá barva – rohlík, pastelky, blok, cestovní hra

Červená barva – koloběžka, nůžky, (těžký) batoh, (objemnější) bunda

Žlutá barva: Přehrávač, pití, sedačka

44. TÝDEN; HEZKÉ A BEZPEČNÉ PRÁZDNINY

Cíl: Rozloučení a poděkování za spolupráci v průběhu celého školního roku.